

• משהו לנפש •

פנינה מפרשת השבוע

פרשת פינחס

רוח

בפרשתנו אנו לומדים על היערכותו של משה רבינו ליום שאחרי. הוא מתכונן למותו ומבקש מהקב"ה למנות מנהיג, שינהיג את עם ישראל אחרי. יפקד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה (במדבר, כז, טז).

רש"י מדגיש את צורת הפניה הייחודית בה נוקט משה. "ה', אלוקי הרוחות". וכך מסביר בפירושו: "אלוקי הרוחות – למה נאמר? אמר לפניו, רבונו של עולם. גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה. מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו".

משה, בבקשתו למנהיג מתאים, מדגיש בתפילתו את השוני המיוחד הקיים בעם ישראל. 'כשם שאין פרצופיהן דומין כך דעותיהן שונות'. אין אחד שדומה לחברו, אין שניים בעולם עם אותו התפקיד ואין שניים שחולקים את אותה הדרך. תפקידו של מנהיג יהודי הוא 'לסבול', לשאת כל אחד ואחד. משימת העל של מנהיג אמיתי היא להבין את כוחות הנפש של כל יחיד ולעזור לכל אחד לנצל את הפוטנציאל הגלום בו בצורה הטובה ביותר.

כך משיב הקב"ה על בקשה זו:

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קח לך אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוֹן אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסִמְכָתָ אֶת יָדָךְ עָלָיו. מסביר זאת רש"י "אשר רוח בו – כאשר שאלת, שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד".

יהושע בן נון, הוא האיש.

והשאלות, עולות מאליהן.

משה רבינו הכיר את יהושע תלמידו טוב מכולם. כיצד הוא לא חשב בעצמו על האפשרות שיהושע ימלא את מקומו? בנוסף יש להבין, הלא משה ביקש 'רוחות', אדם שמסוגל להכיל רוחות רבות וסגנונות שונים, כיצד אם כן תשובתו של השי"ת 'איש אשר רוח בו' רוח אחת בלבד, עונה על בקשתו ומתאימה להנהגת העם?

התשובה יסודית וחשובה. משה היה סבור שבשביל להצליח להנהיג את העם יש צורך באדם שיכול להתחבר לסוגים שונים של אנשים. איזה אדם יכול להתמודד עם בני אדם שונים ומגוונים? מלמדת אותנו התורה את הסוד.

על מנת שהמנהיג יכול יהיה לשאת את כל סוגי האנשים ולהוביל אותם את מיצוי תפקידם, מוכרח הוא להיות איש אשר 'רוח' אחת בו. שהדרך שלו ברורה, והכרת התכלית בהירה אצלו כאור יום. רק אדם שהמטרה ברורה לו יכול 'להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד' להבין ולהסביר איך כל אחד ואחד אמור להתקדם כדי להפיק מעצמו את מירב התועלת. יהושע אשר הרוח האחת היתה 'בו', האמונה בצדקת הדרך הניעה את כל כולו, הוא האיש המתאים להנהיג ולהוביל את העם בכניסתם אל הארץ המובטחת.

כדי להנהיג את העם לא מספיק באופי, התורה מלמדת שהיה צורך בבקשה 'ונתת מהודך עליו'. אי אפשר להנהיג בלי עזרה מהקדוש-ברוך-הוא. מנהיג לא יכול להצליח בכוחות עצמו. הוא חייב את סיועו התמידי של מי שאמר והיה העולם.

אם כך, מתבקשת השאלה, לשם מה היה חשוב למשה רבינו לבקש את האופי של המנהיג. בין כה וכה יהיה המנהיג החדש זקוק לעזרה שמיימית, מדוע חשוב שתווי האופי יהיו מתאימים?

מתברר כי יש שני דברים שאדם צריך לעשות בכוחות עצמו, בלי לקבל סיוע שמיימי. יראת-שמים ותיקון המידות. הגר"א מוילנא כותב כי 'עיקר חיות האדם להתחזק תמיד בשבירת המידות ואם לא למה לו חיים'. משימת החיים היא תיקון המידות, להפוך להיות אנשים טובים וישרים יותר. 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים'. הדרך להפוך להיות 'איש אשר רוח בו', אדם בעל רוח-אחת איתנה שמעצימה ומרוממת אותו אינה עוברת דרך עזרים חיצוניים. רק דבקות במטרה ועבודה פנימית יומיומית, לגדול ולהתרומם.

תפקידנו אנו לבנות את עצמנו ולגדול להיות בעלי רוח. אנשים שהרוח-האחת מפעמת בנו, הופכת להיות חלק מאיתנו ומתווה את דרכנו בכל אתגר וקושי. הלוואי ונזכה.

שבת שלום!
אליהו אילני